

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

Geliş/Received: 11.01.2021 Kabul/Accepted: 27.01.2021

“Fİ” DİZİSİNİN BAĞLANMA TERAPİSİNE DAYALI İNCELENMESİ

Hümevra SARAÇ¹

Özet

Bu çalışmada yoğun izleyici kitlesine sahip olan yapıtlardan biri olduğu düşünülen “Fi” dizisinin, terapötik bir öge olarak Bağlanma terapisinde yer alan bağlanma stilleri ile ilişkilendirilerek farklı bir bakış açısı ile ele alınması hedeflenmiştir. Bu çerçevede dizide yer alan Can Manay karakterinin dizideki diğer karakterler ile olan ilişkisi analiz edilmeye çalışılmıştır. Saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma stilleri ile ilişkisi olduğu düşünülen bazı sahneler açıklanarak aradaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, yapılan bu çalışmada bağlanma terapisinde yer alan güvensiz bağlanma stilleri ile dizinin ana karakterlerinin davranışları arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bağlanma terapisine; bağlanma stilleri; saplantılı bağlanma; korkulu bağlanma; kayıtsız bağlanma

INVESTIGATION OF THE "FI" SERIES BASED ON ATTACHMENT THERAPY

Abstract

In this study, it is aimed to discuss the "Fi" series, which is thought to be one of the works that has a dense audience, with a different perspective by associating it with attachment styles in Attachment therapy as a therapeutic element. In this context, the relationship of the character Can Manay in the series with the other characters in the series has been tried to be analyzed. Some scenes thought to be related to the preoccupied, dismissing and fearful attachment styles were explained and the relationship between them was tried to be revealed. As a result, in this study, it was determined that there is a relationship between the insecure attachment styles in attachment therapy and the behaviors of the main characters of the series.

Keywords: Attachment therapy; attachment styles; preoccupied attachment; fearful attachment; dismissing attachment

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

Kaynakça Gösterimi: Saraç, H. (2021). “Fi” dizisinin bağlanma terapisine dayalı incelenmesi. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, 2(1), 1-7.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı, İstanbul-Türkiye. humeyrasarac.1@gmail.com. ORCID: 0000-0002-9205-7658.

1. GİRİŞ

1.1. Bağlanma

Bağlanma, bireyin kendisi için değerli ve mühim olarak gördüğü bununla birlikte diğerlerine yönelik hissettiği kuvvetli duygusal bağlar olarak ifade edilmektedir (Bowlby, 1980, s. 38). Bir başka deyişle bağlanma, bebek ve bakım veren kişi (çoğu zaman anne) arasında kurulan; bebeğin yakınlık ihtiyacına cevap veren ve özellikle olası stres durumlarında daha belirgin bir şekilde görülen, dayanıklı ve sürekliliği olan duygusal bir bağ şeklinde açıklanmaktadır (Bowlby, 1969; akt. Terzi vd., 2019, s. 112).

Bowlby'nin bağlanma teorisi, bebeklerin birincil bakım veren kişiden (genellikle anne) ayrıldıklarında sergiledikleri davranışların gözlemlenmesi ile ortaya çıkmıştır (Hazan ve Shaver, 1987, s. 512). Bağlanma kuramına göre, bebeklerin bakım veren kişilerle kurdukları yakın ilişkideki iletişimlerini, bebeğin yaşamının sonraki dönemlerinde kuracakları yakın ilişkilerindeki rolü açısından önemlidir dolayısıyla başlangıçta çocuk ile ebeveyn arasında ve daha sonra yetişkin ile yetişkin arasında duygusal bağların veya bağlanmaların gelişmesine yol açar (Bowlby, 1980, s. 38). Bu sebeple, bebeğin bakım veren kişi ile kurduğu bağ, bebeğin kendisi ve bakım veren kişiye yönelik oluşturduğu içsel işleyen modeller bebeğin hayatı boyunca süreklilik arz eder ve kişi hayatının diğer dönemlerinde de yakın ilişkilerinde benzer bağı kurmaktadır. (Bowlby, 1980; akt. Shaver ve Hazan, 1987, s. 511-512).

Bowlby' nin görüşünden hareketle Ainsworth, bebek ve bakım veren kişinin bağlanma sürecini açıklamıştır. Yapılan deneysel araştırmalarda, bir annenin yaşamın ilk yılında bebeğinin sinyallerine ve ihtiyaçlarına karşı duyarlılığının ve yanıt vermesinin önemli ön koşullar olduğunu öne sürmektedir (akt. Hazan ve Shaver, 1987, s. 512). Ebeveyn ve çocuk ile yapılan çalışmalar sonucunda üç farklı ebeveyn-çocuk bağlanma türü ortaya çıktığı görülmüştür. Bu bağlanma türleri güvenli, kaygılı/kararsız ve kaçınmacı bağlanma şeklinde belirlenmiştir (Ainsworth, 1979, s. 932-933).

Güvenli bağlanan bebekler, annelerine ve daha az tanıdıkları diğer yetişkinlere karşı daha az saldırgan ve daha az çekingen olmakla birlikte daha işbirlikçi ve duygusal olarak daha olumludur. Akranlarıyla kurduğu iletişimde daha yetkin ve sempatik davranışlar sergilerler. Serbest oyun alanlarında daha meraklı ve keşfedicidir. Güvenli bağlanan bebekler bir problem ile karşılaştıklarında o problemi çözme konusunda daha hevesli ve ısrarcı olmaktadırlar. Annelerinden gelen yardıma karşı daha kabul edicidir. Annesiyle yaşanan kısa bir ayrılık sonrası annesine kavuştuğunda gerginliği azalır, sakinleşir ve keşfetmeye devam eder. (Ainsworth, 1979, s. 932-933).

Kaygılı/Kararsız (iki yönlü) Bağlanma da bakım veren kişi bebeğin istek ve ihtiyaçlarına yönelik tutarsız davranışlar göstermektedir. Kaygılı ve kararsız bağlanan bebekler, bakım veren kişiden uzaklaştıklarında çok öfkeli olmakla birlikte diğerleri tarafından sakinleştirilemezler. Aynı zamanda zihinleri sürekli olarak bakım veren kişiyle meşgul olduğundan yeniden keşfetmeye odaklanamaz durumda olurlar (Campose, et al., 1983; akt. Hazan ve Shaver, 200, s. 10). Kaygılı/ Kaçınmacı Bağlanma, bakım veren kişi bebeğin rahatlama ve fiziksel yakınlık ihtiyacını ve isteğini sürekli bir biçimde reddetmiş ya da caydırmıştır. Bu bağlanma türüne sahip olan bebekler bakım veren kişiden ayrıldıklarında herhangi bir huzursuzluk görülmez ayrılıktan etkilenmezler. Ayrıca kaygılı ve kaçınmacı bağlanmaya sahip bebekler bakım veren kişiyle tekrar bir araya geldiklerinde bakım veren kişiyle temasta bulunmaz ve bebek oynadığı oyununa devam eder (Campose, et al., 1983; akt. Hazan ve Shaver, 200, s. 11). Son zamanlarda yapılan araştırmalara bakıldığında bebeklik ve çocukluk dönemindeki ruhsal durumlara yönelik olan ilginin arttığı dikkat çekmektedir. Bağlanma sadece bebeklik ya da çocukluk dönemlerini değil bununla birlikte bireyin ergenlik ve yetişkinlik dönemlerini de oldukça etkilediği görülmüştür (Terzi vd., 2019, s. 111).

Yetişkinlerdeki bağlanma stilleri ise “güvenli”, “saplantılı”, “kayıtsız” ve “korkulu” bağlanma olmak üzere dörtlü bağlanma modeli şeklinde ifade edilmiştir (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 228). Dörtlü bağlanma modeline göre (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 228): Güvenli bağlanan yetişkinler kendileri ve diğerleri hakkında olumlu değerlendirmelere sahip olmakla birlikte aynı zamanda diğerlerini de ulaşılabilir olarak görmekte ve başkalarıyla yakın ilişkiler içerisinde olmaktan herhangi bir rahatsızlık yaşamadıkları belirtilmektedir. Bir başka yetişkin bağlanma stili olan saplantılı bağlanma da bireylerin kendilerine yönelik olumsuz algıları bulunurken diğeri hakkında ise olumlu algıları olduğu, diğerlerinden onay ve kabul görmek için sürekli bir uğraşı sergilediği bu sebeple de diğerlerine karşı yapışkan davranışlar göstererek kendinden uzaklaştırdığı belirtilmektedir. Kayıtsız bağlanan bireyler de kendilerini değerli ve sevilebilir olarak algılayarak diğerlerini güvenilmez, reddedici ve isteksiz olarak değerlendirmekte, yakın ilişkiler kurmaktan kaçınmakta ve yakın ilişkileri önemsiz gördüklerini

ifade etmektedirler. Son olarak korkulu bağlanmaya sahip olan bireyler kendilerine yönelik olumsuz algıları varken aynı zamanda diğerlerini de olumsuz olarak değerlendirmekte, kendisinin sevgiye değer olmadığını ve diğerinin de kabul edici olmadığını dolayısıyla diğerleriyle yakın ilişki içerisinde olmaktan kaçındığı belirtilmektedir.

Bağlanma teorisine göre, bebeklerin yaşamlarının ileriki dönemlerinde sağlıklı bireyler haline gelmeleri için duyarlı bakıcı ile tutarlı bir besleyici ilişkiye ihtiyacı vardır. Bakım veren kişinin ilgisinin yetersiz olması normal olmayan davranışa ya da başka risk etmenleri ile ilişkili olarak psikopatolojiye katkıda bulunabilir (Rosmalen vd., 2016, s. 22). Bu nedenle, bireylerin bakım veren kişi ve diğerleriyle olan ilişkilerinin yetişkinlik dönemine yansımalarını ele almak ruh sağlığı açısından oldukça önem arz etmektedir (Terzi vd., 2019, s. 111).

Sinema ve psikoloji birbirlerinden farklı alanlar gibi algılsa da bakıldığında psikoloji alanı da sinema gibi bireye, topluma ve bireylerin sergiledikleri davranışlara dikkat çeker (Tunç ve Voltan-Acar, 2017, s. 1257). Sinema alanı karakterleri ve olay örgüleri bakımından psikolojiden yararlanırken; psikoloji alanı ise gerekli bilgi, olay ya da durumları topluma aktarmada sinemanın görseelliğinden yararlanmaktadır (Köse, 2007, s. 1). Günümüzde sinemanın psikoloji alanından yararlanarak gerçekleştirdiği pek çok çalışma görülmüştür. Bu sebeple, psikolojik danışma alanı, sinema filmlerinde yer alan terapötik süreçlerden faydalanma imkânı elde etmiştir. Filmler, bireyin yaşadığı sorunlara dışarıdan bir göz olarak bakabilmesi, sorunlarını kendince anlamlandırmasına, işlevsel başa çıkma becerileri geliştirmesine model olarak bireylerin yaşadıkları sorunlarını çözmesinde yardımcı olurken (Şenol-Durak ve Fışiloğlu, 2007, s. 53); aynı zamanda psikolojik danışma kuramlarının ele alınmasında da bir yöntem olarak kullanılmıştır (Tunç ve Voltan-Acar, 2017, s. 1258). Psikolojik danışma kuramlarını anlamaya yönelik yapılan çalışmalardan bazıları “Annem Uğruna” filmi Virginia Satir Aile Terapisi (Durak ve Fışiloğlu, 2007), “İssız Adam” filminin Gerçeklik terapisi (Tümlü ve Voltan-Acar, 2014), “Babam ve oğlum” filmi Çok Boyutlu Aile Terapisi kavramları ile bağlantı kurularak açıklanmıştır (Acar ve Voltan-Acar, 2013). “Bal”, “Süt” ve “Yumurta” filmleri de Erikson’un Psikososyal Gelişim Kuramı çerçevesinde incelendiği görülmüştür (Morsümbül, 2015).

Yapılan çalışmalardan hareketle psikolojik danışma alanı bireyi ve toplumu anlamaya çalışırken sinemadan yararlandığı söylenebilir. Yukarıda belirtilen araştırmalarda görüldüğü gibi psikolojik danışma kuramlarının açıklanması, terapötik becerilerin geliştirilmesi, psikolojik açıdan farklı perspektiflerin kazandırılması için bir araç olarak kullanılmıştır. Bu çalışma türünün alan yazına olan katkılarından yola çıkarak bu çalışmada da “Fi” dizisindeki Can Manay karakterinin dizide yer alan diğer karakterler ile kurduğu ilişkileri Bağlanma Terapisi’nde güvensiz bağlanma stilleri ile ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla, bu çalışmada “Fi” dizisinin bağlanma terapisinde yer alan bazı bağlanma stilleri ile ilişkilendirilerek ele alınması amaçlanmaktadır. Bu çalışma benzer anlayış ile gelecekte yapılacak olan araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma “Fi” dizisinin bağlanma terapisinde yer alan bazı bağlanma stilleri ile ilişkilendirilerek ele alındığı betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada gözlem görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemleri kullanılarak, bireylerin algılarının veya olayların var olduğu kendi doğal ortamlarında realist bir biçimde ele alınmasına yönelik gerçekleşen nitel süreç şeklinde ifade edilen nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 39). Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi araştırılması amaçlanan birtakım olgular hakkında bilgiler içeren çeşitli materyallerin incelenmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 188) şeklinde ifade edilen doküman analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

2.1. İşlem

Çalışmada, “Fi” dizisinde yer alan sahneler detaylı bir biçimde ele alınmış ve dizideki Can Manay karakterinin diğer karakterler ile olan ilişkilerinin bağlanma terapisinde yer alan bağlanma stillerine göre analiz edilebileceği öngörülmüştür. Dizide yer alan ve bağlanma stilleri ile ilişkilendirilebileceği düşünülen sahneler ele alınmış ve karakterlerin davranışları, kurdukları diyaloglar detaylı bir biçimde irdelenmiştir. Bağlanma terapisinde yer alan yetişkin bağlanma stillerinden olan saplantılı bağlanma, korkulu bağlanma ve kayıtsız bağlanma stilleri ile ilişkili olduğu düşünülen sahneler deşifre edilmiştir. Deşifre edilen sahneler analiz sürecine dâhil edilmiş ve söz konusu bağlanma stillerine uygun olan sahnelerden örnekler verilerek analiz süreci tamamlanmıştır. Nitel araştırma yöntemleriyle yapılan çalışmalardan elde edilen verilerin geçerli ve tutarlı olması bakımından kullanılacak tekniklerden biri olan uzman incelemesi, uzmanın söz konusu araştırma ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması ile birlikte araştırmacıya araştırma konusu ile ilgili çeşitli geri bildirimler vererek araştırmaya katkı sağladığı bir

yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 268). Bu çalışmada da konuyla ilgili yeterli bilgiye sahip alanında uzman bir öğretim üyesi tarafından gerekli değerlendirmeler yapılmış ve geri bildirimler alınarak çalışmanın çeşitli bölümleri geliştirilmiştir.

2.2. “Fİ” Dizisine Ait Bilgiler

Fi, Azra Kohen'in Fi, Çi ve Pi eserlerinden uyarlanan bir Türk psikolojik gerilim internet dizisidir. 31 Mart 2017 tarihinde yayınlanan Fi dizisinin birinci sezonu on iki bölümden oluşmaktadır ve 16 Haziran 2017 tarihinde sona ermiştir. İkinci sezonu ise 9 Kasım 2017'de başlamakla birlikte on bölümden oluşmaktadır ve bu sezon da 9 Mart 2018'te sona ermiştir. Aynı dönemde yayınlanan Türk dizilerinin aksine Fi, altmış dakikadan oluşan bölümleri ile izleyicinin kısa sürede ilgisini çekmiştir. Özellikle sosyal medyada gündem olan Fi, dizinin ilk üç bölümü yayımlandıktan sonraki elli saat içerisinde, dizi üç buçuk milyon seyirciye ulaşmıştır (<http://www.gazetevatan.com>, <http://www.diken.com.tr/>). Elde edilen verilere göre, ilk dokuz bölümün izlenme sayısı elli milyona ulaştı. Türkiye'deki kırk sekiz milyon internet kullanıcı arasında Fi'yi izleyen tekil kullanıcı sayısı ise sekiz milyon olduğu elde edilmiştir (<https://www.cumhuriyet.com.tr/>). Bu sebeple “Fi” dizisi toplumu da etkilediği düşünülerek ele alınan dizinin bazı demografik özelliklerine ve konusuna aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. “Fi” Dizisinin Demografik Özellikleri

Diziyle İlgili Demografik Bilgiler
Yönetmen - Senarist: Mert Baykal- Nükhet Bıçakçı
Yapım yılı: 2017-2018
Oyuncular: Ozan Güven (Can Manay) Serenay Sarıkaya (Duru Durulay) Mehmet Günsür (Deniz), Berrak Tüzünataç (Özge Egeli) Büşra Develi (Bilge Görgün) Tülay Günal (Eti) Osman Sonant (Sadık Murat Kolhan)
Orijinal Dil: Türkçe
Dizinin konusu: Dizi, psikiyatr olan Can Manay'ın hayatını anlatır. Can Manay, Duru adında bir kadına ilk görüşte âşık olur ve dünyası değişir. Ama hayatı kökten değiştiren, aşkı değil, aşkına ulaşabilmek için yapmaya cesaret edebildikleridir. O kişiye duyduğu aşkın acımasızlığında öylesine büyük fırtınalar başlatır ki, sonunda, dokunduğu her şeyi yıkar.

3. BULGULAR

3.1. Saplantılı Bağlanma

Saplantılı bağlanan bireyler, kendilerinin sevlilmeyeceğini düşünürler ve kendilerini değersiz olarak görürler. Diğerleriyle yakın ilişkilerde bulunurken kendilerini devamlı olarak kanıtama ve diğerleri tarafından onaylanma eğiliminde oldukları görülmüştür. Yakın ilişkide buldukları kişiye karşı gerçekçi olmayan beklentilere sahiptirler. Bu bağlanma türüne sahip olan bireyler yakın ilişkilerde olmayı istemekle birlikte aynı zamanda diğerlerine karşı yapışkan tavırlar da sergiler ve yakın ilişki kurduğu kişiyi kendilerinden uzaklaştırdıkları görülmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991, s. 228). Buradan hareketle saplantılı bağlanan bireylerin özelliklerine ilişkin örnekleri “Fi” dizisinin Can Manay karakterinde açıkça görülmüştür. Can Manay, ev satın almak için gittiği bir yerde Duru adında bir kadını görür ve ona ilk görüşte âşık olur. Duru, dansçıdır ve Deniz adındaki müzisyen sevgilisiyle birlikte yaşamaktadır. Duru'nun sevgilisi olduğunu öğrenen Can Manay'ın o andan itibaren tek arzusu Duru'nun sevgilisinden ayrılmasıdır. Can Manay, Duru'nun kendisiyle birlikte olması için çeşitli strateji ve akıl oyunları oynamaktadır. Bu strateji ve akıl oyunlarının yer aldığı sahneler şu şekilde örnek verilebilir:

Dizi de yer alan bir sahnede Duru ve sevgilisi Deniz, evlenme kararı alırlar ve Can bu kararı duyunca öfkeyle Eti'nin yanına gider, Duruya evlenme fikrini onun verdiği iddia ederek ona saldırır. Can “...Duru... Duru... Hiçbir şeyi istemediğim kadar istiyorum onu. Su kadar, hava kadar, nefes kadar, bir dahaki nefes kadar...” Eti: “O kız başka birine âşık. Başka biriyle evlenecek. Seni istemiyor anlamıyor musun? Seninle ilk karşılaştığımızda da böyle saplantılı bir haldeydin... Başkalarının hayatına böyle müdahale edemezsin Can...” (1. Sezon 6. Bölüm,

05'34"- 09'27"). Bu sahneden yola çıkarak Can Manay'ın yapışkan tavırlarından dolayı saplantılı bağlanma davranışı sergilediği söylenebilir.

Dizinin bir sonraki bölümünde yer alan sahnede Can Manay kendi programında danışan olarak yer alır. Bilge ise terapist koltuğunda oturur. Can kendi yaşamıyla ilgili gerçekleri anlatır. Can "... Elbette kaybetme korkusu yüzünden bağlanma problemi yaşıyorum. Ama ilişki yaşamamış olmam hiç âşık olmadığım anlamına gelmez... Ama er ya da geç bana ait olduğunu öğrenecek. Ve onu elde etmek için elimden gelen her şeyi yapacağım..."(1. Sezon 7. Bölüm, 58'08"- 61'24") der. Bu sahnede de Can Manay'ın Duruyla birlikte olabilmesi için aşırı çaba sarf etmesi ve onu arzulanması da saplantılı bağlanma davranışı olarak açıklanabilir.

Sahnelerde sıklıkla Can'ın saplantılı bağlanma davranışı olarak okunabilecek ifadelerine rastlanmaktadır: "...Bu evi senin için aldım. Sponsoru senin için buldum. Sırf sen seçmelere katıl diye cerenle birlikte oldum. Sanat merkezinin sebebi sensin. Hayatım sensin. İşim gücüm sensin. Benim hayalim sensin. Hayatımın geri kalanını senin hayallerini gerçekleştirmek için yaşayabilirim. Seni en kötü en çirkin halinle bile istiyorum... (1. Sezon 8. Bölüm, 16'07"- 19'00"). "...Aşk bıçaklanmaktır. Ölmektir. Merak etmektir. Vazgeçmektir. Kendini unutmaktır. Aşk böyle bir şeydir Duru..." (1. Sezon 11. Bölüm, 36'48"- 37'35"). "...Ölümün karşısında bir tek aşk vardır Duru. Bir de sen varsın. Sen benim ölümümsün Duru. Ne yaşarsak yaşayalım bu değişmeyecek. Sen varsan yaşarım. Sen yoksan ölürüm. Can Manay ölür..." (2. Sezon 8. Bölüm, 04'40"- 05'43").

3.2. Kayıtsız Bağlanma

Kayıtsız bağlanmaya sahip olan bireylerin benlik algıları olumludur ancak diğerlerine yönelik algılarının olumsuz olduğu belirtilmiştir. Kayıtsız bağlanan bireylerin kendilerine değer verdiği görülürken diğerlerine yönelik olumsuz algı ve tutumlara sahip olduğu ifade edilmektedir. Kayıtsız bağlanan bireyler, bağımsızlıklarına düşkün ve diğerlerine ihtiyaç duymayan ve bireylerin yakın ilişkiler kurmalarının yaşamlarındaki önemini ve gerekliliğini kabul etmemektedirler (Bartholomew, 1990, s. 165). Bu çalışmada "Fi" dizisinde yer alan Can Manay karakterinde kayıtsız bağlanma ile ilgili sahneler olduğu görülmüştür. Bu sahnelerden bazılarında aşağıda yer verilmiştir:

Can Manay dizi de yer alan birkaç sahnede bir partner ile yakın ilişki kurmak yerine farklı partnerler ile tek gecelik ilişkiler yaşadığı görülmüştür (1. Sezon 1. Bölüm, 07'29"- 20'54, 44'44"- 46'44"). Burada Can Manay'ın diğerleri ile yakın ilişkiler kurmadığı, duygusal yakınlık olmadan farklı partnerler ile tek gecelik ilişkiler yaşaması kayıtsız bağlanmaya örnek gösterilebilmektedir. Dizide yer alan diğer bir sahnede ise Can Manay'ın partneriyle duygusal bir yakınlık kurmaması için partnerleriyle sadece cinsel anlamda yakınlık kurduğu sahnelere yer verilmektedir. Can "...Yalnız uyumayı sevdiğimi biliyorsun..." Sıla "...Can Manay asla biriyle birlikte uyumaz..." (1. Sezon 2. Bölüm, 30'22- 32'08).

3.3. Korkulu Bağlanma

Korkulu bağlanmaya sahip olan bireylerin hem kendilerine yönelik algıları hem de diğerlerine yönelik algıları olumsuzdur. Bu sebeple, korkulu bağlanan bireyler yaşadıkları değersizlik duyguları sebebiyle diğerlerinin de güvenilmez ve reddedici olduğuna yönelik inançları mevcuttur (Bartholomew, 1990, s. 164).

Dizide Can Manay'ın kendi annesiyle olan ilişkisinden bahsettiği bir sahneye yer verilmiştir. Can "...Beni doğuran kadın beni bir çukura bırakıp gitmiş. Bir kere bile beni kucağına almamış. Öpüp koklamamış. Ben sadece sevilme istedim duru. Bir sokak köpeği gibi hem sevilme istedim hem de yanıma her yaklaşımdan tekme yemekten korktum..." (2. Sezon 9. Bölüm, 15'28"-16'37). Bu sahneden hareketle Can Manay'ın diğerlerine yönelik güvenilmezlik algısının olduğu söylenilebilir. Bir diğer sahnede ise Özge "...Artık kimsenin istemediği (annesinin bile) çocuk değilim demiş Billur'a Can. Terk edilmiş bir çocuk çünkü. Ailesi yok. Kimsesiz..." (2.sezon 7. Bölüm, 06'08"- 07'02"). Eti "...Seni annen burada doğurdu. Bu çukurda. Seni istemedi. Terk etti..." (2.sezon 7. Bölüm, 03'04"). Bu sahnelerden Can Manay'ın annesi tarafından terk edildiği ve reddedildiği inancına sahip olduğu görülmektedir. Bir başka sahnede ise Can "...Seni neden yanımda istedim biliyor musun? Çünkü hayatımda bir kez olsun bir insana sonuna kadar güvenmek istedim..." (2.Sezon 2. Bölüm, 40'06") demiştir. Bu sahneden de Can Manay karakterinin, insanlara yönelik güvenilmezlik algısının olduğu ve daha önce kimseye güvenmediği sonucu çıkarılabilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bağlanma teorisine göre, bebeklerin ileriki dönemlerde sağlıklı bireyler haline gelebilmeleri için bakım veren kişi ile duyarlı ve tutarlı bir yakın ilişki kurmaya gereksinimi vardır. Bireylerin bakım veren ve çevresiyle olan ilişkilerini, bu ilişkilerin bireyin yetişkinlik dönemine etkilerini ele almak ruh sağlığı açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu sebeple bireylerin yaşadıkları kişiler arası ilişkileri anlamaya çalışmak onların bağlanma stillerini anlamaktan geçer. Bununla birlikte, sinemanın psikoloji alanıyla iş birliğinde bulunduğu pek çok çalışmada filmlerin terapötik etkisi olduğu görülmüştür. Dolayısıyla oluşturulan bu çalışma da “Fi” dizisinde yer alan karakterlerin kurduğu yakın ilişkiler bağlanma terapisinde yer alan güvensiz bağlanma stilleri ile ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak “Fi” dizisinde yer alan Can Manay karakterinin diğer karakterlerle olan yakın ilişkileri bağlanma terapisinde yer alan güvensiz bağlanma stilleri ile ifade edilebileceği görülmüştür.

Bu çalışmada dizi karakterlerinin kurduğu ilişkiler bağlanma terapisine dayalı incelenmiştir. Alan yazında yapılacak olan benzer anlayıştaki çalışmalarda dizi dışında filmlerin, kitapların incelemesi yapılırken; farklı kültürel öğeleri içerisinde barındıran atasözleri, maniler, şiirler, şarkılar, romanlar, gibi unsurlar da ele alınabilir. Aynı zamanda farklı psikolojik danışma kuramları ilişkilendirilerek özgün çalışmalar ortaya konabilir.

5. KAYNAKÇA

- Acar, T., & Voltan-Acar, N. (2013). “Babam ve Oğlum” filminin çok kuşaklı/kuşaklararası aile terapisinin temel kavramları açısından değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 37-53.
- Ainsworth, M. D. S. (1979). Infant-Mother attachment. *American psychologist*, 933.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 147-178.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among/bung adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Sadness and Depression*. New York: Basic Books.
- Gençoğlu, C. (2019). Türk sinemasında psikolojik danışma/psikoterapi algısı. *Social Sciences*, 14(5), 2203-2224.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, 52(3), 511.
- Hazan, C., & Shaver, P. R. (2000). Bağlanma: Yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve. (Çev. A. Dönmez). *Türk Psikoloji Bülteni*, 16(7), 29-50.
- Köse, B. (2007). Panel: Sinemada psikoterapistler ve psikoterapi etiği. *Türk Psikoloji Bülteni*, 13(41), 1-15.
- Morsünbül, Ü. (2015). Bal, Süt ve Yumurta filmlerinin Erikson’un psikososyal gelişim kuramı açısından analizi. *Elementary Education Online*, 14(1).
- Şenol-Durak, E., & Fıfıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile Virginia Satir aile terapisi yaklaşımına bir bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(20), 43-62.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Terzi, Ş. I., Tekinalp, B. E., Atalay, N. Ü., & Kaynak, Ü. (2019). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar*.
- Tunç, E., Voltan-Acar, N. (2017). “Bir Ayrılık (A Separation)” filminin gerçeklik terapisi öğeleri açısından incelenmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 3(10), 1257-1264.
- Tümlü, G. Ü., & Acar, N. V. (2014). “İssiz Adam” filminin gerçeklik terapisine dayalı incelenmesi. *İnsan & İnsan*, 2(1), 62-73.
- Van Rosmalen, L., Van Der Horst, F. C., & Van der Veer, R. (2016). From secure dependency to attachment: Mary Ainsworth’s integration of Blatz’s security theory into Bowlby’s attachment theory. *History of Psychology*, 19(1), 22.

İnternet Kaynakları

Cumhuriyet, (2017). Fi dizisinin izlenme rakamları belli oldu. 22 Aralık 2020 tarihinde <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/fi-dizisinin-izlenme-rakamlari-belli-oldu-757152/address> adresinden erişildi.

Diken, (2017). 50 saatte 3,5 milyon izlenme: Yeni internet dizisi 'Fi'nin ekibi Cannes'da. 22 Aralık 2020 tarihinde <http://www.diken.com.tr/50-saatte-uc-bucuk-milyon-izlenme-yeni-internet-dizisi-finin-ekibi-cannesda/address> adresinden erişildi.

Vatan, (2017). 'Fi' dizisinin ilk bölümü rekor kırdı. 22 Aralık 2020 tarihinde <http://www.gazetevatan.com/-fi-dizisinin-ilk-bolumu-rekor-kirdi--1055790-medya/> adresinden erişildi.

6. EXTENDED ABSTRACT

Attachment is explained as the strong emotional bonds that the individual feels towards others whom he / she describes as important (Bowlby, 1980, p. 38). In other words, attachment occurs between the baby and the caregiver; It is described as a durable and continuous emotional bond that responds to the baby's need for intimacy and is more evident especially in possible stress situations (Bowlby, 1969; as cited in Terzi, et al., 2019, p. 112).

According to the attachment theory, the communication of babies in close relationships with caregivers is important in terms of the role of the baby in the close relationships that the baby will establish in later life. It leads to the development of emotional bonds or attachments initially between the child and the parent and later between the adult and the adult. Behavior patterns and the bonds they cause are present throughout the life cycle (Bowlby, 1980, p.38). For this reason, the bond the baby establishes with the caregiver, the internal functioning models that the baby creates for himself and the caregiver continue throughout the baby's life and the individual establishes a similar bond in other periods of his life (Bowlby, 1980; cited in Shaver & Hazan, 1987, pp. 511-512).

Starting from Bowlby's point of view, Ainsworth described the process of attachment from child to parent. As a result of studies conducted with parents and children, it was seen that three different parent-child attachment types emerged. These attachment types are determined as secure, anxious / unstable and avoidant attachment (Ainsworth, 1979, p. 932-933). Based on these attachment styles, adult attachment styles are formed. Adult attachment styles are expressed as "Secure", "Preoccupied", "Dismissing" and "Fearful" attachment models. According to the quadruple attachment model (Bartholomew & Horowitz, 1991, p. 228):

Securely attached adults have positive assessments of themselves and others. While securely attached individuals see themselves as valuable and lovable, they also see others as accessible and sensitive. It has been stated that individuals who are securely attached have high self-esteem and do not bother establishing close relationships with others. In preoccupied attachment, another adult attachment style, individuals have negative perceptions of themselves, but positive perceptions about the other. For this reason, the individual constantly strives to gain approval and acceptance from others. While the preoccupied attached individual wants to establish a close relationship with the other person, he / she can drive the other person away from himself by exhibiting clingy behavior towards this person. Dismissing attachment individuals perceive themselves as valuable and lovable, while perceiving others as unreliable, rejecting and unwilling. Dismissing attached individuals avoid establishing close relationships with others due to their negative expectations and express that they regard close relationships as insignificant. Lastly, while individuals with fearful attachment see themselves as worthless, they also have negative evaluations about others. The individual has a perception that he or she is not worth love and the other is not accepting. Because they are afraid of being rejected by the other, they avoid establishing close relationships.

According to attachment theory, human babies need a consistent nurturing relationship with one or more sensitive caregivers to become healthy individuals. Parental incompetence or unresponsiveness may contribute to psychopathology depending on abnormal behavior or other risk factors (Van Rosmalen, et al., 2016, p. 22). For this reason, it is very important for mental health to address the relationships of individuals with the caregiver and their environment, and the effects of these relationships on the adult's adulthood (Terzi, et al., 2019, p. 111). Therefore, in this study, it is aimed to address the "Fi" sequence in association with some attachment styles included in attachment therapy. It is thought that this study will contribute to researches to be conducted with a similar understanding.